

Један од приоритета Републике Србије односи се на поштовање, заштиту и унапређивање људских права, како на националном, тако и на међународном плану, у складу са Повешом Уједињених нација, Универзалном декларацијом о људским правима и другим релевантним међународним инструментима у овој области.

Република Србија је привржена испуњењу међународних стандарда у домену људских права и хуманитарног права. Уговорница је великог броја најважнијих међународних инструмената, укључујући: Конвенције о ропству, Међународне конвенције за сузбијање трговине женама и децом, Конвенције о спречавању и кажњавању злочина геноцида, Међународне конвенције о сузбијању и кажњавању злочина апартхејда, Римског статута Међународног кривичног суда, Конвенције УН против прекограничног организованог криминала и његових протокола против кријумчарења миграната на копну, мору и у ваздуху, као и за спречавање, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима, нарочито женама и децом; Конвенције о статусу избеглица, Протокола о статусу избеглица, Конвенције о правном положају лица без држављанства, Конвенције о смањењу броја лица без држављанства, Женевске конвенције за побољшање положаја рањеника и болесника у оружаним снагама у рату, Женевске конвенције за побољшање положаја рањеника, болесника и бродоломника оружаних снага на мору, Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима, Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата, Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава међународних оружаних сукоба, Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, Допунског протокола уз Женевске конвенције о усвајању додатног знака распознавања.

Сарадња у оквиру Уједињених нација

Република Србија активно учествује у раду тела и механизма Уједињених нација и других међународних организација у области људских права. Посебну пажњу посвећује раду Савета УН за људска права и његовим механизмима и учествује у раду Трећег комитета Генералне скупштине Уједињених нација надлежног за питања људских права.

Република Србија активно сарађује Канцеларијом Високог комесара Уједињених нација за људска права, као и специјалним процедурама Уједињених нација у области људских права, којима је 2005. године упутила отворен позив за посете. Бивша висока комесарка УН за људска права, Н. Пилај, боравила је у посети Србији у јуну 2013. године, а у октобру 2013. у посети Р. Србији био је Ч. Бејани, специјални извештач УН за људска права интерно расељених лица. Радна група УН за присилне нестанке боравила је у радној посети Србији у јуну 2014. године, током које је упозната са проблематиком несталих лица. У 2015. години планирана је посета Р. Србији специјалног извештача за право на адекватне услове становања, Л. Фара.

Полазећи од става да би унапређење и заштита људских права требало да почивају на принципима сарадње и отвореног дијалога, Република Србија активно учествује у Универзалном периодичном прегледу – јединственом механизму у оквиру Савета за људска права Уједињених нација у којем се разматра стање људских права у свим

државама света. У јануару 2013. године, у оквиру овог механизма, представљен је други периодични извештај о стању људских права у Републици Србији.

Уговорна тела УН

Република Србија је ратификовала највећи броја водећих међународних инструмената УН у области људских права:

- Међународни пакт о грађанским и политичким правима (ICCPR); Опциони протокол уз ICCPR о индивидуалним представкама и Други опциони протокол уз ICCPR који има за циљ укидање смртне казне;

- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (ICESCR);

- Конвенција против тортуре и других окрутних, нељудских или понижавајућих поступања и кажњавања (CAT) и Опциони протокол уз CAT у вези са редовним посетама националних и међународних експерата затворским установама;

- Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације (CERD);

- Међународна конвенција о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW) и Опциони протокол уз CEDAW у вези са индивидуалним жалбама и процедурама истраге;

- Конвенција о правима детета (CRC), Опциони протокол уз CRC о учешћу деце у оружаним сукобима и Опциони протокол уз CRC о продаји деце, дечијој проституцији и дечијој порнографији.

- Међународна конвенција о заштити свих лица од присилних нестанака (CED);

- Конвенција о правима особа са инвалидитетом (CRPD) и Опциони протокол уз CRPD о индивидуалним представкама.

У складу са својим уговорним обавезама, Република Србија пред надлежним комитетима УН периодично подноси извештаје о спровођењу ратификованих конвенција. У 2014. години, Република Србија је представила периодични извештај о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, док је за 2015. годину предвиђено представљање иницијалног извештаја о примени Међународне конвенције о заштити свих лица од присилних нестанака (фебруар 2015), као и извештаја о примени Конвенције

против тортуре и других окрутних, нељудских или понижавајућих поступања и кажњавања (април 2015).

Расељена лица

Због великог броја лица у дуготрајном расељењу (како избеглица из региона – Хрватска и Босна и Херцеговина, тако и интерно расељених лица са Косова и Метохије), Република Србија посебну пажњу посвећује овом питању. У том смислу, активно наступа на међународном плану у циљу унапређења положаја и пуне заштите права избеглица и интерно расељених лица.

Република Србија редовно учествује на састанцима Извршног комитета Високог комесаријата Уједињених нација за избеглице, чији је члан од 2002. године. Први потпредседник Владе и министар спољних послова Ивица Дачић учествовао је на 65. заседању Извршног комитета, 30. септембра 2014. године у Женеви.

Република Србија је посвећена пуној реализацији Регионалног програма стамбеног збрињавања за избеглице (РСП). Регионални програм стамбеног збрињавања је део ширег процеса регионалне сарадње у проналажењу трајних решења за проблеме избеглих лица (враћање станарских права и обнова имовине, конвалидација радног стажа и неисплаћене пензије, статус боравка и држављанства за повратнике, поврат пољопривредних имања законским власницима, учешће у процесу приватизације, питања несталих лица и безбедносна ситуација повратника).

Регионалним стамбеним програмом, планирано је да се у наредних пет година обезбеде стамбена решења за 16.780 најугроженијих избегличких породица у Србији.

Република Србија је до сада поднела пет предлога потпројеката Банци за развој Савета Европе која управља Фондом РСП, укупне вредности 87.534.811 евра.

Први потпредседник Владе и министар спољних послова Ивица Дачић, у својству председника Комисије за координацију процеса трајне интеграције избеглица и председника Управног одбора Регионалног стамбеног програма, учествовао је у медијском догађају, 2. октобра 2014. године, којим је обележен почетак имплементације РСП у Србији. Том приликом је организована посета корисничкој породици у селу Крњешевци код Старе Пазове којој је додељен грађевински материјал, а потписани су и уговори са представницима девет општина и градова у којима ће бити изграђено 200 станова у оквиру другог таласа РСП.

Република Србија је по броју интерно расељених лица у дуготрајном расељењу на првом месту у Европи. Од 1999. године велики број Срба и припадника других етничких група (укупно тридесет и једне) било је приморано да напусти своје домове на територији Косова и Метохије и да уточиште потражи у другим деловима Србије. Број интерно расељених са Косова и Метохије износи око 220.000, од чега је око 18.000 расељено унутар Покрајине.

Република Србија улаже напоре да се доследно примени резолуција Савета безбедности Уједињених нација 1244, која као један од главних задатака међународног присуства на КиМ изричито наводи «обезбеђивање слободног и неометаног повратка свих избеглих и расељених

лица њиховим домовима на Косову», под надзором УНХЦР. Квартални извештаји генералног секретара Уједињених нација о УНМИК који се разматрају у Савету безбедности указују на забрињавајући тренд смањеног повратка интерно расељених лица.

Република Србија се на међународном плану континуирано залаже за стварање услова за трајна решења, која подразумевају слободу опредељивање интерно расељених лица за повратак или интеграцију у месту расељења, као и пуно поштовање људских права ових лица.

Нестала лица

Република Србија је посвећена питању откривања судбине несталих лица на територији бивше СФРЈ, узимајући у обзир да је право на истину једно од основних људских права, као и да процес суштинског помирења у региону зависи од могућности остварења права породица да сазнају истину о судбини својих најближих.

Република Србија је спровела низ активности усмерених на решавање овог питања на националном нивоу, као и кроз сарадњу на регионалном нивоу.

Председници четири државе региона (Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске) потписали су 29. августа 2014. године у Мостару Декларацију о улози држава у решавању питања особа несталих услед оружаних сукоба и злоупотреба људских права.

Националне мањине

Имајући у виду да је Србија вишенационална, мултикултурна и вишејезична земља, посебну пажњу посвећује билатералној сарадњи са својим суседима, посебно заштити и побољшању положаја националних мањина. У том смислу са суседним земљама закључено је више билатералних споразума.

Светски хуманитарни самит

Као једна од четири државе чланице Регионалне управљачке групе европских и других држава, Република Србија активно учествује у припреми Светског хуманитарног самита, који ће се одржати 2016. године у Истанбулу.

У склопу припрема за самит у Истанбулу, у Будимпешти је у фебруару 2015. године одржан Регионални састанак Групе европских и других држава.

Међународна конференција Црвеног крста и Црвеног полумесеца

Република Србија активно сарађује са великим бројем међународних актера по низу хуманитарних питања, како у погледу поштовања и развоја међународног хуманитарног права, тако и конкретних активности на терену.

У току су припреме за 32. Међународну конференцију Црвеног крста и Црвеног полумесеца, која ће бити одржана од 8. до 10. децембра 2015. године у Женеви.